

Etický kodex terapeuta Červeného Dvora

Obsah:

- I. Společná část
- II. Speciální etické normy a normy chování SZP, PZP a NZP
Etické zásady zdravotnického pracovníka nelékařských oborů (Metodické opatření č. 13469/04/VVO Ministerstva zdravotnictví)
- III. Speciální a etické normy chování arteterapeutů
Etický kodex České arteterapeutické asociace (květen 2004)
- IV. Speciální etické normy a normy chování psychologů
Etický kodex Asociace klinických psychologů
- V. Speciální etické normy a normy chování psychoterapeuta (a všech dalších terapeutických pracovníků)
Etické zásady pro evropské psychoterapeuty
- VI. Speciální etické normy a normy chování lékaře
Etický kodex (Stavovský předpis č. 10 České lékařské komory)

I. Společná část

Společná část etického kodexu je závazná nejen pro všechny terapeuty, ale i ostatní pracovníky léčebny:

1. Terapeut zachovává lékařské tajemství a mlčenlivost o všech údajích získaných při výkonu práce v PL Červený Dvůr (toto platí i po dobu 2 let po skončení pracovního poměru v PL)
2. Terapeut dbá na dodržování léčebného řádu pacienty (i mimo svou pracovní dobu)
3. Terapeut přistupuje k výkonu své práce se všemi platnými etickými kodexy
4. Terapeut vykonává svou práci s maximálním respektem k práci ostatních zaměstnanců (a ani žádným nepřímým způsobem odbornou či osobní autoritu kolegů nesnižuje)
5. Terapeut dbá dobrého jména léčebny (toto platí i mimo pracovní dobu).
6. Terapeut se vyvarovává navazování erotických vztahů s pacienty či vůbec takového jednání, které překračuje standardní a profesionální hranice rolí terapeut – pacient, a žádným způsobem nevyužívá pacienta ke svému prospěchu (toto vše platí i dva roky po odchodu pacienta z léčby).
7. Terapeut reprezentuje před pacientem jednoznačný postoj k abstinenci od návykových látek (v přítomnosti pacientů i mimo areál a mimo práci – platí i pro pacienty 2 roky po ukončení léčby).
8. Terapeut je v práci či v areálu vždy absolutně střízlivý a neintoxikovaný, v soukromém životě neužívá nelegální návykové látky a vyvaruje se alkoholovému excesům.
9. Terapeut před pacientem nesnižuje rozhodnutí týmu.
10. Terapeut nezatajuje týmu důležité informace a nepřipustí, aby s pacientem sdílel tajemství týkající se porušování řádu léčebny.

II. Speciální etické normy a normy chování SZP, PZP a NZP

Při práci v Červeném Dvoře se sestry, zřízenci i sanitáři chovají způsobem, který respektuje: Etické zásady zdravotnického pracovníka nelékařských oborů (Metodické opatření č. 13469/04/VVO Ministerstva zdravotnictví)

Etické zásady zdravotnického pracovníka nelékařských oborů (Metodické opatření č. 13469/04/VVO Ministerstva zdravotnictví)

- Zdravotnický pracovník nelékařských oborů (dále jen "zdravotnický pracovník") při své práci zachovává úctu k životu, respektuje lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, politické přesvědčení a sociální postavení.
- Zdravotnický pracovník dbá na dodržování Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, na dodržování práv pacientů, tak jak jsou vyjádřena v Chartě práv pacientů a v Chartě práv hospitalizovaných dětí.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

- Zdravotnický pracovník je povinen přistupovat ke své práci s veškerou odbornou schopností, kterou má, s vědomím profesionální odpovědnosti za podporu zdraví, prevenci nemocí, za obnovu zdraví a zmírňování utrpení, za přispění ke klidnému umírání a důstojné smrti.
- Zdravotnický pracovník poskytuje zdravotní péči jednotlivcům, rodinám, skupinám a spolupracuje s odborníky jiných oborů. Při poskytování zdravotní péče vždy nadřazuje zájmy těch, kterým poskytuje péči, nad zájmy své.
- Zdravotnický pracovník je povinen chránit informace o těch, kterým poskytuje své služby, bez ohledu na způsob, jakým jsou tyto informace získávány, shromažďovány a uchovávány. Povinnou zdravotnickou dokumentaci vede pečlivě a pravdivě, chrání ji před zneužitím a znehodnocením.
- Zdravotnický pracovník aktivně prohlubuje znalosti o právních předpisech platných pro jeho profesi a dodržuje je.
- Zdravotnický pracovník nesmí podřizovat poskytování zdravotní péče komerčním zájmům subjektů, působících v oblasti zdravotnictví.

Zdravotnický pracovník a spoluobčané

- Zdravotnický pracovník při poskytování zdravotní péče respektuje životní hodnoty občanů, jejich životní zvyky, duchovní potřeby a náboženské přesvědčení a snaží se vytvářet podmínky zohledňující individuální potřeby jednotlivců.
- Zdravotnický pracovník v rozsahu své odbornosti a pravomocí poskytuje občanům informace, které jim pomáhají převzít spoluzodpovědnost za jejich zdravotní stav a případnou léčbu.
- Zdravotnický pracovník považuje informace o pacientech za důvěrné a je si vědom povinnosti zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání.
- Zdravotnický pracovník při poskytování zdravotní péče dbá v maximální možné míře o zajištění intimity.
- Zdravotnický pracovník nesmí zneužít ve vztahu k nemocnému jeho důvěru a závislost jakýmkoliv způsobem (PRO).
- Zdravotnický pracovník se snaží při poskytování zdravotní péče docílit vztahu založeného na důvěře, který ctí práva pacienta, reaguje na aktuální rozpoložení pacienta, současně jsou respektována práva a povinnosti zdravotnického pracovníka jako poskytovatele zdravotní péče.

Zdravotnický pracovník a praxe

- Zdravotnický pracovník poskytuje zdravotní péči v rozsahu své odbornosti a pravomocí, s potřebnou mírou autoregulace a empatie.
- Zdravotnický pracovník aktivně usiluje o vlastní odborný, osobní a intelektuální růst po celou dobu svého profesionálního života a své nové znalosti a dovednosti se snaží využít v praxi.
- Zdravotnický pracovník usiluje o co nejvyšší kvalitu a úroveň poskytované zdravotní péče.
- Zdravotnický pracovník poskytne nezbytně nutnou zdravotní péči i nad rámec svých pravomocí, pokud ji nemůže poskytnout způsobilý zdravotnický pracovník a pokud nebezpečí, které plyne z prodlení, je větší než možné nebezpečí plynoucí z nedostatečných znalostí a dovedností zdravotnického pracovníka.
- Zdravotnický pracovník jedná a vystupuje tak, aby jeho chování přispělo k udržení prestiže a zvyšování společenského uznání zdravotnických povolání.
- Zdravotnický pracovník při přebírání úkolu i při pověřování úkolem zodpovědně zvažuje kvalifikaci svou i ostatních zdravotnických pracovníků.

Zdravotnický pracovník a společnost

- Zdravotnický pracovník působí na zdravotní uvědomění jednotlivců při poskytování zdravotní péče. Podle svých odborných schopností se podílí na podporování a šíření zásad zdravého života, zásad ochrany životního prostředí, objasňování problémů spojených s péčí o poškozené zdraví lidí.
- Zdravotnický pracovník spolupracuje při těch aktivitách, které směřují ke zlepšení zdravotního a sociálního prostředí v životě lidí.

Zdravotnický pracovník a spolupracovníci

- Zdravotnický pracovník spolupracuje v rámci mezioborového týmu s ostatními odborníky tak, aby byly splněny všechny cíle plánu komplexní zdravotní péče o pacienta.
- Zdravotnický pracovník respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů i spolupracovníků jiných odborností.
- Zdravotničtí pracovníci se navzájem podporují ve svých odborných rolích a aktivně rozvíjejí úctu k sobě i druhým.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

- Zdravotnický pracovník vystupuje, podle aktuální situace, jako ochránce pacienta, zejména pokud je péče o něho ohrožena nevhodným chováním nebo jednáním jiného zdravotníka či osoby.

Zdravotnický pracovník a profese

- Zdravotnický pracovník je odpovědný za kvalitu jím poskytované zdravotní péče a za co nejvyšší odbornou úroveň svého vzdělávání.
- Zdravotnický pracovník dbá na udržování a zvyšování prestiže své profese.
- Zdravotnický pracovník se neustále snaží o rozvoj své profese, o rozvoj svého profesního zaměření a zvýšení své odborné úrovně.

III. Speciální etické normy a normy chování arteterapeuta

Při práci v Červeném Dvoře se arteterapeuti chovají způsobem, který respektuje Etický kodex České arteterapeutické asociace.

Etický kodex České arteterapeutické asociace (květen 2004)

ÚVOD

Etický kodex České arteterapeutické asociace definuje a ustanovuje etické chování arteterapeuta, je podkladem pro řešení sporných otázek vzniklých ve vztahu arteterapeuta a klienta, resp. arteterapeuta a jiného odborného pracovníka.

Etický kodex upravující jednání arteterapeuta slouží k ochraně klienta před poškozením v důsledku nevhodně použitých postupů ze strany arteterapeuta.

Etický kodex je informací pro akreditační instituce, zaměstnavatele arteterapeutů a zainteresovanou veřejnost.

Etický kodex je závazný pro všechny členy České arteterapeutické asociace.

Závazné přihlášení se k dodržování etických norem je důležitou podmínkou důvěryhodnosti arteterapeutů i jejich odborné společnosti.

§1 Obecné zásady

Arteterapeut je povinen znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon jeho povolání a dodržovat je.

§ 2 Odpovědnost vůči klientům

Arteterapeutický vztah je lidský vztah, a to vztah dialogický, založený na důvěře a vzájemné informovanosti o očekávání ze strany klienta a možnostech a mezích arteterapie ze strany arteterapeuta.

- 1) Arteterapeut v rámci své odbornosti má na paměti nejlepší prospěch svého klienta, respektuje práva těch, kteří vyhledali jeho pomoc a vyvíjí v souladu s aktuálním stavem dostupného odborného poznání přiměřené úsilí k zajištění odpovídajícího využití arteterapeutických služeb. Nesmí doporučovat anebo provádět neindikované odborné úkony.
- 2) Arteterapeut má právo odmítnout péči o klienta z odborných, pracovních nebo osobních důvodů. V případech, že klienta odmítne, navrhne mu jinou formu péče.
- 3) Arteterapeut je povinen srozumitelně informovat klienta nebo jeho zodpovědného zástupce o povaze problému, o zamýšlených odborných postupech, o prognóze a dalších důležitých okolnostech.
- 4) Arteterapeut je při vstupu klienta do arteterapie povinen poskytnout klientům informace o jejich právech, rolích, očekávání a omezení v procesu arteterapie.
- 5) Arteterapeut je po celou dobu trvání terapeutického vztahu zodpovědný za udržení jasných hranic rolí.
- 6) Arteterapeut poskytuje odborné služby osobě, která je v terapeutické péči u jiného odborníka pouze po vzájemné dohodě s tímto odborníkem nebo po ukončení péče u něho.
- 7) Pokud musí arteterapeut z nějakého důvodu přerušit odbornou pomoc, je jeho povinností být dle svých možností klientovi nápomocen v zajištění další péče.
- 8) Na počátku poskytování služeb arteterapeut uvede výši poplatků za tyto služby.

§ 3 Důvěrnost

Arteterapeut nesmí žádným způsobem zneužívat ve vztahu ke klientovi jeho důvěru a závislost.

- 1) Arteterapeut respektuje a chrání důvěrné informace získané v průběhu terapeutické práce z rozhovorů

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

nebo výtvarného projevu klienta. Uveřejnění či reprodukce obsahu arteterapeutického sezení (rozhovor a výtvarný projev) je možné v odůvodněných případech (výuka, výzkum) pouze s písemným svolením klienta.

2) Při event. pořádání výstav klientů smí arteterapeut na přání klienta prezentovat jeho artefakty s uvedením jména, po dohodě s klientem případně svůj či jeho komentář k dílu. U obojího je potřebný souhlas klienta v písemné podobě.

3) Je-li pacient pravomocným rozhodnutím soudu zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je jeho způsobilost omezená, ve výjimečných případech, kdy určité informace či ukázky díla mohou významně přispět informování či vědeckému poznání (v. body 1) a 2)), platí nezbytnost písemného souhlasu zákonného zástupce pacienta.

4) Arteterapeut poskytuje své služby v prostředí, které chrání soukromí a důvěrnost klientů.

5) Je-li klient nezletilý, jakékoliv informace nebo souhlas potřebný v rámci terapeutické dohody poskytuje terapeut zákonnému zástupci, pokud to není zákonem ustanoveno jinak. Arteterapeut zároveň učiní všechna opatření potřebná pro zachování důvěrnosti svého vztahu s nezletilým klientem a vyvaruje se poskytnutí takové informace, která by ze strany zákonného zástupce mohla negativně ovlivnit průběh léčby.

6) Arteterapeut je povinen při výkonu svého povolání vést a uchovávat řádnou dokumentaci po přiměřenou dobu, která je v souladu s právními předpisy státu a řádnou klinickou praxí či předpisy instituce, ve které pracuje. Je povinen zabezpečit její ochranu před event. zničením, zcizením nebo zneužitím.

7) Zvláště obezřetně musí postupovat při vyhotovování odborných zpráv, posudků, potvrzení, doporučení a jiných formách veřejného prohlášení. Údaje v nich obsažené musí souhlasit se skutečností, být formulovány přesně a nedvojznačně a musí dostát formálním nárokům. V. bod 6

8) Arteterapeut učiní všechna opatření potřebná k ochraně klientovy totožnosti.

§ 4 Odborná kompetence

1) Arteterapeut, který vykonává své povolání, je povinen se dále odborně vzdělávat tak, aby byl způsobilý poskytovat svou péči kvalifikovaně. Prostřednictvím vzdělávacích aktivit a klinické, výchovné či jiné praxe sleduje nejnovější vývoj ve svém oboru i oborech příbuzných, pro které je atestován nebo které souvisejí s jeho povoláním.

2) Arteterapeut má rozpoznat hranice svých odborných schopností a diagnostikovat, léčit a konzultovat problémy klientů jen tehdy, opravňuje-li ho k tomu jeho vzdělání, výcvik a zkušenosti. Neprovádí takové výkony nebo postupy, které jsou mimo oblast jejich praxe, zkušenosti, výcviku a vzdělání. Nestačí-li jeho kvalifikace nebo není-li z nějakého důvodu schopen či ochoten poskytnout odbornou pomoc, doporučí klienta do péče jiného odborníka nebo pomůže klientovi vyhledat jiné terapeutické služby.

3) Arteterapeut jedná v rámci odbornosti tak, aby veškeré terapeutické úsilí bylo směřováno k prospěchu klienta.

4) V případě, že by osobní problém nebo vnější nebo vnitřní konflikt arteterapeuta mohl narušit nebo jinak ovlivnit jeho pracovní výkon nebo klinický posudek, vyhledá odpovídající odbornou konzultaci (supervizi) nebo terapeutickou pomoc.

5) Arteterapeut nevstupuje se svými klienty, studenty, asistenty, stážisty, osobami v supervizi, zaměstnanci do paralelních vztahů, zvláště pokud by hrozilo zneužití nadřízené pozice. Je neetické, aby instruktor či supervizor byl terapeutem studentovi nebo osobě v supervizi během terapeutického vztahu nebo do dvou let po jeho ukončení. Je nepřípustné půjčování peněz od klienta, účastnění se podnikatelských aktivit s klientem, udržování blízkého osobního kontaktu nebo sexuálního vztahu s klientem apod.

6) Arteterapeut nevyužívá svých profesních vztahů k prosazování vlastních zájmů.

7) Arteterapeut je povinen zabránit zneužití arteterapeutických metod nebo jejich zveřejnění tam, kde by mohlo dojít k jejich používání bez odborných předpokladů, mimo míst pro výcvik a odborná vzdělávání.

§ 5 Odpovědnost vůči profesi

Arteterapeut dodržuje standardy své profese a v odůvodněných případech spolupracuje s Etickou komisí ČAA

§ 6 Odpovědnost vůči studentům a osobám v supervizi

Arteterapeut si jako učitel, supervizor a výzkumník udržuje vysoký standard vzdělání. Při vyučování studentů používá nejnovější a vědecky podložené informace s cílem podporovat profesní růst svých studentů a svěřenců.

§ 7 Odpovědnost vůči účastníkům výzkumu

Terapeutická činnost je s to stále účinněji zasahovat ve prospěch zdraví a je sama o sobě otevřena prozkoumávání nových možností. Ty jsou výsledkem stále a progresivní výzkumné a experimentální činnosti, která tak směřuje k dosažení nových terapeutických možností.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

- 1) Výzkumný pracovník respektuje důstojnost a chrání nedotčenost účastníků výzkumu.
- 2) Výzkumný pracovník zná zákony, předpisy a profesní standardy regulující provádění výzkumu.
- 3) Výzkumný pracovník nezařadí do výzkumu, neuveřejní ani nereprodukuje dílčí výzkumné údaje ani taková uveřejnění a reprodukci neumožní bez výslovného písemného souhlasu poučeného plně informovaného klienta.
Poznátky získané v souvislosti s výkonem arteterapie lze použít pro vědecké pojednání či studie bez souhlasu klienta jen tam, kde je zajištěna naprostá a spolehlivá anonymita.
- 4) Potenciální účastník výzkumu musí být informován o postupech a metodách experimentování, o jeho cílech a vlastním podílu ve výzkumu včetně obsahu a rozsahu a jeho eventuálním riziku tak srozumitelně, aby mohl dát nebo odmítnout souhlas s plným vědomím a svobodou.
- 5) Na ilustrujícím materiálu se zásadně neuvádějí jména nebo iniciály nemocných, ani žádná evidenční čísla.
- 6) Pokud je výzkum v souladu s etickou normou, arteterapeut umožní jinému výzkumníkovi přístup k potřebným datům.

§ 8 Inzerování služeb

- 1) Arteterapeut může přiměřeným způsobem informovat veřejnost o jím poskytovaných službách.
- 2) Při poskytování informací dbá arteterapeut na jejich pravdivost, přesnost a jednoznačnost, zejména při poskytování informací o profesní kvalifikaci a zkušenostech. Toto platí i pro informace o charakteristikách jeho zařízení, kvalifikaci jeho zaměstnanců apod.
- 3) Členové ČAA se mohou veřejně vykazovat členstvím v Asociaci. Jiné použití názvu, iniciál či loga ČAA je možné jen s jejím předchozím písemným souhlasem.

IV. Speciální etické normy a normy psychologů

Při práci v Červeném Dvoře se psychologové chovají způsobem, který respektuje Etický kodex Asociace klinických psychologů.

Etický kodex Asociace klinických psychologů

Etický kodex slouží k ochraně klienta před poškozením v důsledku nevhodně použitých psychologických postupů.

Etický kodex je podkladem pro řešení sporných otázek, vzniklých ve vztahu psychologa a klienta, resp. psychologa a jiného odborného pracovníka.

Etický kodex je závazný pro všechny členy asociace klinických psychologů.

Obecné zásady

- Povinností psychologa je pečovat o dušení zdraví v nejširším slova smyslu a to u jednotlivce, rodiny a jiné skupiny v souladu se zásadami lidskosti a v duchu úcty ke každému člověku, s ohledem na jeho důstojnost a jedinečnost, bez jakékoliv diskriminace. Aktivitu a zákroky, které by s tímto byly v rozporu nesmí přímo ani nepřímo iniciovat, či se na nich podílet.
- Psycholog je povinen znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon jeho povolání a dodržovat je.

Psycholog a výkon povolání

- Psycholog v rámci své odborné způsobilosti a v souladu s aktuálním stavem poznání v psychologii svobodně volí a provádí ty preventivní, psychodiagnostické, psychoterapeutické a rehabilitační úkony, které pro klienta považuje za nejvhodnější. Nesmí doporučovat a provádět odborné úkony z důvodů ziskových a v situaci vlastní podjatosti.
- Psycholog má právo odmítnout péči o klienta z odborných, pracovních, nebo osobních důvodů. V případě, že klienta odmítne, navrhne mu jinou formu péče.
- Psycholog je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s psychologickou činností a které se vztahují ke klientovi. Této povinnosti jej může zbavit pouze klient, nebo jeho zákonný zástupce písemným prohlášením. I v tomto případě je však psycholog povinen zvážit zachování mlčenlivosti, pokud je to v zájmu klienta.
- Smrt klienta nezprošťuje psychologa této povinnosti. Tím nejsou dotčena příslušná ustanovení trestního řádu a povinnost vypovídat před orgány činnými v trestním řízení.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

- Psycholog, který vykonává své povolání je povinen se dále odborně vzdělávat tak, aby byl způsobilý poskytovat svou péči kvalifikovaně.
- Psycholog je povinen při výkonu svého povolání vést a uchovávat řádnou dokumentaci ve smyslu platných předpisů. Je povinen zabezpečit její ochranu před event. zničením, zcizením nebo zneužitím.
- Psycholog je povinen adekvátně používat psychodiagnostické metody k odbornému posouzení psychického stavu klienta. Je povinen zabránit jejich zneužití nebo zveřejnění.
- Psycholog je povinen věnovat patřičnou pozornost vyhotovení odborných psychologických zpráv, posudků, potvrzení a doporučení. Údaje v nich obsažené musí souhlasit se skutečností, být formulovány přesně a nedvojznačně a musí dostát formálním nárokům.
- Psycholog má rozpoznat hranice svých kompetencí. V případě konfliktu zájmů mají prioritu etické principy v zájmu klienta. Není etické využívat pracoviště, kde je zaměstnán, pro získávání klientů pro vlastní soukromou praxi. Úvahy o finančním zisku nesmí převažovat nad odbornými a humánními hledisky.
- Psycholog by se měl zdržet všech nedůstojných aktivit, které se přičítají vážnosti psychologického povolání.

Psycholog a klient

- Psycholog musí vykonávat své povolání podle svého nejlepšího svědomí a vědomí a mít na paměti nejlepší prospěch svého klienta. Klientovi ručí za odpovědnou a svědomitou péči. V případě potřeby předá informace o náležitých opatřeních, která zdravotní a psychický stav klienta vyžaduje. Nestačí – li jeho kvalifikace, doporučí klienta do péče jiného odborníka.
- Psycholog respektuje klienta jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho zodpovědnosti za své zdraví.
- Psycholog je povinen srozumitelně informovat klienta, nebo jeho zodpovědného zástupce o povaze problému, o zamýšlených odborných postupech, o prognóze a dalších důležitých okolnostech. Nepříznivé informace citlivě zvažuje. Zdržení informací o nepříznivé prognóze je záležitostí odborně podložené úvahy a svědomí psychologa.
- Psycholog nesmí jakýmkoliv způsobem zneužívat ve vztahu ke klientovi jeho důvěru a závislost.

Vztah mezi psychologem a jinými odborníky

- Psycholog je povinen konstruktivně spolupracovat s těmi psychology a jinými odborníky, kteří následně vyšetřují a léčí stejného klienta. Předává-li z odůvodněných příčin klienta jinému odborníkovi, pak jej, po vydání klientova písemného souhlasu, může informovat o dosavadním průběhu péče.
- Psycholog musí svoji práci vykonávat osobně. Zastupován může být jen dočasně a to psychologem splňujícím potřebné odborné předpoklady.
- Psycholog spolupracuje se zdravotnickými, školskými a dalšími odborníky. Musí respektovat jejich kompetenci a seznamovat se s jejich odbornými postupy.

V. Speciální etické normy a normy chování psychoterapeuta (a všech dalších terapeutických pracovníků)

Při práci v Červeném Dvoře se psychoterapeuti a všichni další terapeuti chovají způsobem, který respektuje: Etické zásady pro evropské psychoterapeuty.

Etické zásady pro evropské psychoterapeuty

PREAMBULE:

Psychoterapeuti respektují důstojnost a hodnotu jednotlivce a usilují o zachování a ochranu základních lidských práv.

Průběžně rozvíjejí své poznatky o lidském chování, o tom, jak lidé rozumějí sami sobě a ostatním, a využívají tyto poznatky pro dobro lidí.

Při dosahování těchto cílů vynakládají veškeré úsilí k ochraně zájmů lidí, kteří vyhledávají jejich služby, jejich blízkých (není-li to v rozporu s potřebami klientů), a všech účastníků výzkumu, kteří se mohou stát zkoumanými objekty.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

Psychoterapeuti respektují ostatní členy své profese a příbuzných oborů a dělají vše, co je v jejich silách a co není v konfliktu se zájmy klientů pro to, aby poskytovali úplné informace a vzájemně se respektovali. Svě dovednosti používají pouze pro účely, jež jsou v souladu s těmito hodnotami a vědomě nedopustí jejich zneužití.

Psychoterapeuti pro sebe požadují svobodu v dotazování a komunikaci, zároveň však přijímají zodpovědnost, kterou tato svoboda vyžaduje: kompetentnost, objektivitu při používání svých dovedností, odpovědnost za zájmy klientů, kolegů, studentů, účastníků výzkumu a společnosti.

Psychoterapeuti ve snaze dosáhnout těchto ideálů plně souhlasí s etickými zásadami v těchto oblastech: 1. odpovědnost; 2. kompetence; 3. etické a právní normy; 4. důvěrnost; 5. prospěch klienta; 6. profesní vztahy; 7. veřejná prohlášení; 8. diagnostické techniky; 9. výzkum.

Psychoterapeuti plně spolupracují s vlastními profesními, národními a evropskými organizacemi a asociacemi a s Evropskou asociací pro psychoterapii (EAP) - rychle a úplně zodpovídají dotazy a plní požadavky všech řádně ustanovených etických nebo profesních komisí těchto asociací či organizací, jejichž členy jsou nebo ke kterým náležejí.

ZÁSADA 1. ODPOVĚDNOST

Obecná zásada: Při poskytování služeb dodržují psychoterapeuti nejvyšší standardy své profese. Přijímají zodpovědnost za důsledky svého jednání a vynaloží veškeré úsilí, aby zabezpečili vhodné využití svých služeb.

Zásada 1.a: Psychoterapeuti jakožto odborníci si uvědomují, že nesou velkou sociální zodpovědnost, neboť jejich doporučení a odborné jednání může ovlivnit život druhých lidí. Jsou ostražití k osobním, společenským, organizačním, finančním a politickým situacím a tlakům a k vlivům prostředí, které by mohly vést ke zneužití jejich vlivu.

Zásada 1.b: Psychoterapeuti svým klientům předem objasní všechny záležitosti, které by mohly souviset s jejich společnou prací. Vyhýbají se vztahům, které by mohly omezit jejich objektivitu nebo vytvořit konflikt zájmů.

Zásada 1.c: Psychoterapeut jsou povinni pokusit se zabránit zkresení, zneužití nebo zamlčení svých zjištění institucí nebo agenturou, která je zaměstnává.

Zásada 1.d: Jako členové národních nebo organizačních struktur, psychoterapeuti jako jednotlivci zůstávají odpovědní nejvyšším standardům své profese.

Zásada 1.e: Jako učitelé nebo vedoucí výcviků si jsou psychoterapeuti vědomi své primární povinnosti pomáhat ostatním získávat znalosti a dovednosti. Udržují vysoký standard vzdělání, informace předkládají objektivně, plně a přesně.

Zásada 1.f: Jako výzkumníci přijímají psychoterapeuti odpovědnost za výběr výzkumných témat a metod použitých při výzkumu, analýze a zpracování výsledků. Svě výzkumy plánují tak, aby minimalizovali možnost, že jejich závěry budou zavádějící. Poskytují důkladnou diskusi o omezené platnosti svých zjištění, obzvláště tam, kde se jejich práce dotýká sociální politiky, nebo kde by mohla vést k újmě lidí určitého věku, pohlaví, národnosti, socioekonomického zařazení nebo jiných sociálních skupin. Při publikování výsledků své práce, nikdy nezamlčí data, která "se nehodí" a připouštějí existenci jiných hypotéz a vysvětlení svých nálezů. Psychoterapeuti přijímají uznání jen za tu práci, kterou skutečně vykonali. S příslušnými lidmi a agenturami si předem vyjasní očekávání týkající se sdílení a využití získaných dat. Zásahy do prostředí, ze kterého jsou data sbírána, omezují na minimum.

ZÁSADA 2: KOMPETENCE

Obecná zásada: Udržování vysoké úrovně kompetence je odpovědností sdílenou všemi psychoterapeuty v zájmu veřejnosti a profese jako celku. Psychoterapeuti si jsou vědomí hranic své kompetence a mezí terapeutických technik. Poskytují pouze takové služby a používají pouze takové techniky, ke kterým je opravňuje výcvik a zkušenost. V těch oblastech, kde uznávané standardy ještě neexistují, psychoterapeuti přijímají všechna opatření, nezbytná k ochraně zájmů svých klientů. Sledují informace z oblasti zdravotnictví, vědy a své profese, které mají vztah ke službám, jež poskytují.

Zásada 2.a: Psychoterapeuti uvádějí svoji kvalifikaci, vzdělání, výcvik a zkušenosti přesně. Jako doklad svého vzdělání a profesionální přípravy předkládají pouze ty tituly nebo kvalifikaci získanou v obecně uznávaných vzdělávacích institucích, nebo těch, které jsou uznány EAP. Psychoterapeuti udržují kvalitu vlastní práce na takové úrovni, aby odpovídala minimálním profesionálním požadavkům EAP, příslušných národních organizací NAO (National Awarding Organisation) a evropské EWAO (European Wide Accrediting Organisation). Uznávají i další zdroje vzdělání, výcviku a zkušeností, které získali.

Zásada 2.b: Jako kliničtí pracovníci a jako učitelé nebo vedoucí výcviku vykonávají psychoterapeuti své povinnosti na podkladě pečlivé přípravy a soustředění tak, aby jejich práce měla nejvyšší kvalitu a aby jejich sdílení byla přesná, plynulá a výstižná.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

Zásada 2.c: Psychoterapeut si jsou vědomi potřeby neustálého vzdělávání a osobního rozvoje a jsou otevřeni novým pracovním postupům a průběžným změnám ve svých očekáváníích a hodnotách.

Zásada 2.d: Psychoterapeuti si jsou vědomi rozdílů mezi lidmi, které mohou být spojeny např. s věkem, pohlavím, socioekonomickým a národnostním původem, nebo jsou dány speciálními potřebami těch, kteří mohli být nějak zvláště znevýhodněni. Měli by mít odpovídající výcvik, zkušenosti a možnost konzultace, aby zajistili vhodné a kompetentní služby těmto osobám.

Zásada 2.e: Psychoterapeuti, kteří na základě výsledků testů rozhodují o jednotlivcích nebo o postupech, rozumí principům psychologické nebo výchovné diagnostiky, problémům validizace a testování.

Zásada 2.f: Psychoterapeuti si uvědomují, že osobní problémy a konflikty mohou ovlivňovat jejich pracovní výkon. Proto se zdrží jakékoliv aktivity, ve které by jejich osobní problémy mohly zavinit nedostatečný výkon nebo poškození klienta, kolegy, studenta nebo účastníka výzkumu. Jsou-li ve chvíli, kdy si uvědomí své osobní problémy, již do takové aktivity zapojeni, vyhledají kompetentní odbornou pomoc, aby zjistili, zdali mají svoje profesionální aktivity přerušit, ukončit, anebo omezit jejich rozsah.

ZÁSADA 3: MORÁLNÍ A PRÁVNÍ NORMY

Obecná zásada: Morální a etické zásady chování psychoterapeutů jsou stejnou měrou jako pro ostatní občany jejich osobní záležitostí, s výjimkou případů, kdy by toto mohlo narušit plnění pracovních povinností nebo snížit důvěru veřejnosti v psychoterapii nebo psychoterapeuty. Co se vlastního chování týče, jsou psychoterapeuti citliví k převažujícím společenským normám a k možnému dopadu, který může dodržování nebo narušování těchto norem mít na jejich výkon jako psychoterapeutů. Psychoterapeuti si jsou rovněž vědomi možného dopadu svých veřejných vystoupení na možnosti kolegů vykonávat své pracovní povinnosti.

Zásada 3.a: Ve své profesi jednájí psychoterapeuti v souladu se zásadami EAP, národních organizací (NAO - National Awarding Organisation) a s normami a pravidly svého institutu či asociace vztahujícími se k praxi. Psychoterapeuti rovněž dodržují příslušné vládní zákony a vyhlášky. Pokud jsou evropské, národní, krajské, organizační nebo instituční zákony, vyhlášky nebo postupy v rozporu s EAP, s NAO a s předpisy a normami vlastních asociací a institutů, psychoterapeuti předloží tuto skutečnost svému výboru EAP a NAO a tam, kde je to možné, snaží se rozpor vyřešit. Při své práci (jako profesionálové) se soustředí na rozvoj takových právních a poloprávních předpisů, které co možná nejlépe slouží zájmu veřejnosti, a usilují o změnu těch již existujících nařízení, které veřejnému zájmu neslouží.

Zásada 3.b: Psychoterapeuti jako zaměstnavatelé ani jako zaměstnanci neprovozují ani nepřehlížejí žádné postupy, které jsou nehumánní, nebo které by mohly vyústit v nelegální nebo neobhajitelné činy. Mezi tyto postupy se řadí posuzování lidí v praxi, při najímání, povyšování a ve výcviku podle rasy, handicapu, věku, pohlaví, sexuální preference, náboženství nebo národnostního původu.

Zásada 3.c: Ve svých profesních rolích se psychoterapeuti vyhýbají jakékoli činnosti, které porušuje nebo omezuje lidská, zákonná nebo občanská práva klientů či jiných osob, kterých by se mohla dotýkat.

Zásada 3.d: Jako kliničtí pracovníci, učitelé, vedoucí výcviků a výzkumní pracovníci si jsou psychoterapeuti vědomi skutečnosti, že jejich osobní hodnoty mohou ovlivnit jejich komunikaci, užití technik, výběr a prezentaci názorů, materiálů a povahu a provedení výzkumů. Setkají-li se s odlišným názorem, uznávají a respektují rozdílné postoje a individuální pocity, které mohou klienti, studenti, účastníci výcviku nebo pokusné osoby mít k těmto záležitostem.

ZÁSADA 4: DŮVĚRNOST

Obecná zásada: Primární povinností psychoterapeutů je respektovat důvěrnost informací získaných od osob v průběhu své psychoterapeutické práce. Ostatním tyto informace sdělují pouze se souhlasem dané osoby (nebo jejího zákonného zástupce), s výjimkou těch neobvyklých případů, kdy by nesdělení pravděpodobně uvedlo danou osobu nebo osoby jiné do nebezpečí. Psychoterapeuti informují své klienty o právních hranicích důvěrnosti. Za normálních okolností by měl být souhlas s odhalením informace získán v písemné formě od osoby, které se týká.

Zásada 4.a: Informace získané v klinických nebo poradenských vztazích nebo data týkající se hodnocení dětí, studentů, zaměstnanců a ostatních jsou diskutovány pouze z profesních důvodů a pouze s osobami, kterých se daný případ týká. V písemné i ústní formě jsou uváděna pouze data přímo se vztahující k účelu hodnocení či přednášky a je vynaloženo veškeré úsilí, aby se zabránilo nepřiměřenému zásahu do soukromí.

Zásada 4.b: Psychoterapeuti, kteří osobní informace získané při výkonu povolání uvádějí ve svých pracích, přednáškách, nebo je jinak prezentují veřejnosti, musí k tomu buď mít předchozí písemný souhlas nebo vhodným způsobem zamlčí všechny údaje, které by mohly vést k identifikaci osoby.

Zásada 4.c: Psychoterapeuti učiní všechna potřebná opatření pro zachování důvěrnosti při uchovávání a likvidaci záznamů, a případně pro jejich úplnou nedosažitelnost.

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

Zásada 4.d: Při práci s nezletilými nebo nesvéprávnými osobami (osobami neschopnými dát dobrovolný informovaný souhlas), kladou psychoterapeuti zvláštní důraz na ochranu zájmů těchto osob a spolupracují a informují ostatní osoby, kterých se situace týká.

ZÁSADA 5: ZÁJMY KLIENTA

Obecná zásada: Psychoterapeuti respektují integritu a chrání zájmy lidí a skupin, se kterými pracují. Dojde-li ke střetu zájmů klienta a instituce, která terapeuty zaměstnává, psychoterapeuti informují obě strany o svých povinnostech a odpovědnosti a sdělí oběma stranám svoje rozhodnutí. Psychoterapeuti plně informují klienty o smyslu a povaze každého hodnocení, léčby, vzdělávání nebo výcvikového procesu a otevřeně upozorní, že klienti, studenti, účastníci výcviku a výzkumu mají možnost svobodně se rozhodnout o své spolupráci. Nucení lidí k účasti nebo trvat na využití služeb je neetické.

Zásada 5.a: Psychoterapeuti si jsou neustále vědomi svých vlastních potřeb a své potenciálně vlivné pozice vůči osobám, jakými jsou klienti, studenti, účastníci výcviku a podřízení. Předcházejí zneužití důvěry a závislosti těchto osob. Udělají vše pro to, aby zamezili terapeutickým vztahům s blízkými osobami, pakliže by to mohlo negativně ovlivnit jejich profesionální hodnocení či zvýšit riziko zneužití. Příkladem takových blízkých vztahů může být léčba nebo výzkum zaměstnanců, studentů, supervizorů, blízkých přátel nebo příbuzných. Sexuální vztahy s kýmkoliv z klientů, studentů, účastníků výzkumu či zkoumaných osob jsou neetické.

Zásada 5.b: Jestliže psychoterapeut souhlasí s poskytnutím svých služeb na žádost třetí strany, přebírá na sebe tímto zodpovědnost objasnit všem zúčastněným stranám povahu vzájemných vztahů.

Zásada 5.c: V případech, kdy organizace požaduje od psychoterapeutů porušení těchto nebo jakýchkoliv jiných etických zásad, psychoterapeuti objasní vzniklý rozpor mezi požadavky a zásadami. Informují všechny zúčastněné strany o svých etických povinnostech vyplývajících z jejich povolání a zachovají se přiměřeným způsobem.

Zásada 5.d: Psychoterapeuti předem plánují finanční stránku věci tak, aby ochránili nejlepší zájmy svých klientů, studentů, lidí ve výcviku nebo účastníků výzkumu, a aby byly finanční podmínky všem jasné. Nedávají ani nepřijímají odměny za doporučení klienta do odborné psychoterapeutické péče. Část svých služeb poskytují zdarma nebo jen za nepatrnou finanční odměnu.

Zásada 5.e: Psychoterapeuti ukončí klinický či poradenský vztah hned, jakmile začne být zřejmé, že už pro klienta není přínosný, nebo ihned, jak o to klient požádá. Klientovi nabídnou pomoc při hledání jiných zdrojů pomoci.

ZÁSADA 6: PROFESNÍ VZTAHY

Obecná zásada: Psychoterapeuti jednájí s ohledem na potřeby, odlišné kompetence a povinnosti svých kolegů psychoterapeutů, psychologů, lékařů a pracovníků jiných profesí. Respektují práva a povinnosti těchto svých kolegů vůči institucím či organizacím, s nimiž jsou svázáni.

Zásada 6.a: Psychoterapeuti znají oblasti kompetence příbuzných profesí. Plně využívají všechny odborné, technické a administrativní zdroje, které nejlépe poslouží zájmu klienta. Absence pracovních vztahů s pracovníky jiných profesí nezbavuje psychoterapeuty zodpovědnosti zabezpečit klientům ty nejlepší možné služby, ani je to nezbavuje povinnosti cvičit předvídatost, plíli a takt při vyhledávání potřebné doplňkové nebo alternativní pomoci.

Zásada 6.b: Psychoterapeuti znají a berou v úvahu tradice a postupy ostatních profesních skupin, se kterými - úzce - spolupracují. Jestliže jsou klientovi poskytovány podobné služby od jiného odborníka, psychoterapeut citlivě posoudí tento pracovní vztah a jeho postup je pozorný a citlivý k terapeutickým otázkám, stejně tak, jako k celkovému prospěchu klienta. Psychoterapeut tyto otázky s klientem probírá, aby se minimalizovalo riziko nedorozumění a konfliktu a snaží se, kde je to jen možné, zachovat jasný vztah s ostatními zainteresovanými profesionály.

Zásada 6.c: Psychoterapeuti, kteří zaměstnávají nebo supervidují jiné pracovníky nebo pracovníky ve výcviku, přijímají povinnost usnadnit další profesní vývoj těchto jedinců a podniknou kroky k zajištění jejich kompetence. Poskytují odpovídající pracovní podmínky, pravidelné hodnocení, konstruktivní konzultace a možnost získávat zkušenosti.

Zásada 6.d: Psychoterapeuti nevyužívají sexuálně ani jinak svůj profesní vztah s klienty, supervidovanými, studenty, zaměstnanci nebo účastníky výzkumu. Psychoterapeuti nepřehlížejí ani se neodávají sexuálnímu obtěžování. Sexuální obtěžování je definováno jako záměrné nebo opakované poznámky, gesta či fyzický kontakt sexuální povahy, které jsou příjemcem nechtěné.

Zásada 6.e: Jestliže je psychoterapeutovi známo porušení etických norem jiným psychoterapeutem, pak, je-li to vhodné, snaží se tento problém neformálně vyřešit tím, že na to dotyčného psychoterapeuta upozorní. Jestliže je tento prohřešek pouze malý a/nebo se zdá být výsledkem nedostatku citlivosti, znalosti nebo zkušenosti, je takovéto neformální řešení obvykle dostačující. Tyto neformální snahy musí být podniknuty citlivě s ohledem na důvěrnost a práva postižených. Pokud se nezdá, že by přestupek mohl být napraven

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

pouze neformální cestou a nebo je vážnější povahy, psychoterapeuti na to upozorní příslušnou instituci, sdružení nebo výbor zabývající se profesní etikou a chováním.

Zásada 6.f: Publikáční zásluha je přiznána těm, kteří do publikace přispěli, úměrně rozsahu jejich odborného příspěvku. Významné příspěvky odborného charakteru ke společnému projektu od více osob se posuzují jako spoluautorství s osobou, která poskytla příspěvek uvedený jako první. Drobné příspěvky odborné povahy a rozsáhlejší administrativní nebo podobná asistence mohou být uvedeny jako poznámky pod čarou nebo v úvodu díla. Odkazy ve formě citací v textu se týkají publikovaného i nepublikovaného materiálu, který přímo ovlivnil výzkum či studii. Psychoterapeuti, kteří sestavují a upravují cizí materiál k publikaci, zveřejňují tento materiál pod jmény původních autorů, tam kde je to vhodné uvedou své jméno jakožto editora. Všichni přispěvatelé jsou jmenovitě uvedeni.

Zásada 6.g: Při provádění výzkumu v institucích a organizacích si psychoterapeuti zajistí příslušné oprávnění provádět tuto studii. Jsou si vědomi svých závazků k budoucím výzkumným pracovníkům a zajistí, že hostitelská instituce obdrží adekvátní informace o výzkumu a dostatečné uznání svých zásluh.

ZÁSADA 7: VEŘEJNÁ PROHLÁŠENÍ

Obecná zásada: Veřejná prohlášení, oznámení o poskytovaných službách, reklama a aktivity podporující psychoterapeuty slouží k tomu, aby si veřejnost mohla vytvořit informované názory a měla možnost volby. Psychoterapeuti přesně a objektivně uvádějí svoji profesionální kvalifikaci, členství a funkce, a také instituce nebo organizace, se kterými mohou být oni nebo daná prohlášení spojována. Ve veřejných prohlášeních, poskytujících psychoterapeutické informace, odborné názory nebo informace o dostupnosti jednotlivých technik, produktů, publikací a služeb, psychoterapeuti zakládají svá tvrzení na obecně přijatelných zjištěních a technikách, plně přitom uznávají jejich meze a připouštějí pochybnosti o nich.

ZÁSADA 8: DIAGNOSTICKÉ TECHNIKY

Obecná zásada: Při vývoji, publikování a využívání psychoterapeutických nebo psychologických diagnostických technik psychoterapeuti usilují o prosazování zájmů a prospěchu klienta. Chrání diagnostické výsledky před zneužitím. Respektují právo klienta znát výsledky, učiněné interpretace a základy, ze kterých vychází jejich závěry a doporučení. Psychoterapeuti učiní vše pro to (v rámci zákonných možností), aby testy a ostatní diagnostické techniky byly uchovány v bezpečí. Snaží se zajistit, aby i ostatní využívali diagnostické techniky správně.

Zásada 8.a: Při používání diagnostických technik psychoterapeuti respektují právo klienta nechat si vysvětlit jazykem přiměřeným povahu a účel těchto technik, nebyla-li z tohoto pravidla učiněna předem dohodnutá výjimka. Poskytují-li vysvětlení jiní, psychoterapeut musí ustanovit postup, který zajistí správnost tohoto vysvětlení.

Zásada 8.b: Psychoterapeuti zodpovědní za vývoj a standardizaci psychologických testů a jiných diagnostických technik využívají zavedené vědecké postupy a přihlížejí k příslušným standardům EAP, národním standardům a standardům instituce či organizace.

Zásada 8.c: Při sdělování diagnostických výsledků psychoterapeuti označí všechny výhrady, které se týkají validity a reliability, způsobené okolnostmi při testování nebo nepřiměřeností norem pro testovaného člověka. Psychoterapeuti se snaží ochránit výsledky testů a jejich interpretace před zneužitím jinými lidmi.

Zásada 8.d: Psychoterapeut jsou si vědomi toho, že výsledky testů mohou časem ztratit hodnotu a že nepodávají úplný obraz zkoumaného člověka. Snaží se všemi způsoby zabránit a předejít použití zastaralých nebo neúplných testů.

Zásada 8.e: Psychoterapeuti, kteří nabízejí testování a interpretaci testů, jsou schopni poskytnout příslušné důkazy o validitě programů a postupů k interpretaci použitých. Veřejné interpretační služby jsou možné jako nabídka konzultací mezi odborníky. Psychoterapeut se snaží ochránit zprávy o testování před zneužitím.

Zásada 8.f: Psychoterapeuti při svém působení jako učitelé, patroni nebo supervizoři nepodněcují ani nepodporují používání psychoterapeutických nebo psychologických diagnostických technik lidmi bez příslušného výcviku nebo kvalifikace.

ZÁSADA 9: VÝZKUM

Obecná zásada: Rozhodnutí provést výzkum spočívá na uvážení rozhodnutí jednotlivého psychoterapeuta o tom, jak nejvíce prospět lidské vědě a lidskému blahobytu. Po rozhodnutí o provedení výzkumu psychoterapeut zvažuje různé možnosti, jak lze energii a zdroje výzkumu investovat. Na základě této úvahy psychoterapeut vede bádání s ohledem na důstojnost a prospěch účastníků, máje na vědomí předpisy a profesní standardy týkající se vedení výzkumu s lidskými účastníky.

VI. Speciální etické normy a normy chování lékaře

Etický kodex (Stavovský předpis č. 10 České lékařské komory)

§ 1

Obecné zásady

- (1) Stavovskou povinností lékaře je péče o zdraví jednotlivce i celé společnosti v souladu se zásadami lidskosti, v duchu úcty ke každému lidskému životu od jeho počátku až do jeho konce a se všemi ohledy na důstojnost lidského jedince.
- (2) Úkolem lékaře je chránit zdraví a život, mírnit utrpení, a to bez ohledu na národnost, rasu, barvu pleti, náboženské vyznání, politickou příslušnost, sociální postavení, sexuální orientaci, věk, rozumovou úroveň a pověst pacienta či osobní lékaře.
- (3) Lékař má znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon povolání a tyto dodržovat. S vědomím osobního rizika se nemusí cítit být jimi vázán, pokud svým obsahem nebo ve svých důsledcích narušují lékařskou etiku či ohrožují základní lidská práva.
- (4) Lékař je povinen být za všech okolností ve svých profesionálních rozhodnutích nezávislý a odpovědný.
- (5) Lékař uznává právo každého člověka na svobodnou volbu lékaře.

§ 2

Lékař a výkon povolání

- (1) Lékař v rámci své odborné způsobilosti a kompetence svobodně volí a provádí ty preventivní, diagnostické a léčebné úkony, které odpovídají současnému stavu lékařské vědy a které pro nemocného považuje za nejvýhodnější. Přitom je povinen respektovat v co největší možné míře vůli nemocného (nebo jeho zákonného zástupce).
- (2) Každý lékař je povinen v případech ohrožení života a bezprostředního vážného ohrožení zdraví neodkladně poskytnout lékařskou pomoc.
- (3) Lékař musí plnit své povinnosti v situacích veřejného ohrožení a při katastrofách přírodní nebo jiné povahy.
- (4) Lékař má právo odmítnout péči o nemocného z odborných důvodů nebo je-li pracovně přetížen nebo je-li přesvědčen, že se nevytvořil potřebný vztah důvěry mezi ním a pacientem. Je však povinen doporučit a v případě souhlasu zajistit vhodný postup v pokračování léčby.
- (5) Lékař nemůže být donucen k takovému lékařskému výkonu nebo spoluúčasti na něm, který odporuje jeho svědomí.
- (6) Lékař nesmí předepisovat léky, na něž vzniká závislost, nebo které vykazují účinky dopingového typu k jiným než léčebným účelům.
- (7) Lékař u nevléčitelně nemocných a umírajících účinně tiší bolest, šetří lidskou důstojnost a mírní utrpení. Vůči neodvratitelné a bezprostředně očekávané smrti však nemá být cílem lékařova jednání prodlužovat život za každou cenu. Eutanazie a asistované suicidium nejsou přípustné.
- (8) U transplantací se lékař řídí příslušnými předpisy. Odběru tkání a orgánů nesmí být zneužito ke komerčním účelům.
- (9) Lékař je v zájmu pacienta povinen důsledně zachovávat lékařské tajemství, s výjimkou případů, kdy je této povinnosti souhlasem pacienta zbaven nebo když je to stanoveno zákonem.
- (10) Lékař, který vykonává své povolání, je povinen odborně se vzdělávat.
- (11) Lékař je povinen při výkonu povolání vést a uchovávat řádnou dokumentaci písemnou nebo jinou formou. Ve všech případech je nutná přiměřená ochrana znemožňující změnu, zničení nebo zneužití.
- (12) Lékař nesmí své povolání vykonávat formou potulné praxe.
- (13) Lékař nesmí sám nebo po dohodě s jinými ordinovat neúčelné léčebné, diagnostické a jiné úkony ze zjištěných motivů. V rámci své pravomoci nesmí poskytovat odborně neodpovídající vyjádření, z nichž by plynuly občanům neoprávněné výhody.
- (14) Pokud lékař doporučuje ve své léčebné praxi léky, léčebné prostředky a zdravotní pomůcky, nesmí se řídit komerčními hledisky, ale výhradně svým svědomím a prospěchem pacienta.
- (15) Lékař se podle svého uvážení účastní na prezentaci a diskusi medicínských témat na veřejnosti, v tisku, v televizi, rozhlasu, musí se však vzdát individuálně cílených lékařských rad a doporučení ve svůj soukromý prospěch.
- (16) Lékař se musí zdržet všech nedůstojných aktivit, které přímo nebo nepřímo znamenají propagaci nebo reklamu jeho osoby a lékařské praxe a ve svých důsledcích jsou agitační činností, cílenou na rozšíření klientely. Nesmí rovněž tyto aktivity iniciovat prostřednictvím druhých osob.
- (17) Nový způsob léčení je možné použít u nemocného až po dostatečných biologických zkouškách, za

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta

podmínek dodržení Helsinské konvence a Norimberského kodexu, pod přísným dohledem a pouze tehdy, pokud pacienta nepoškozuje.

(18) Lékař si má být vědom své občanské úlohy i vlivu na okolí.

§ 3

Lékař a nemocný

(1) Lékař plní vůči každému nemocnému své profesionální povinnosti. Vždy včas a důsledně zajistí náležitá léčebná opatření, která zdravotní stav nemocného vyžaduje.

(2) Lékař se k nemocnému chová korektně, s pochopením a trpělivostí a nesníží se k hrubému nebo nemravnému jednání. Bere ohled na práva nemocného.

(3) Lékař se má vzdát paternalitních pozic v postojích vůči nemocnému a respektovat ho jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy i povinnostmi, včetně zodpovědnosti za své zdraví.

(4) Lékař je povinen pro nemocného srozumitelným způsobem odpovědně informovat jeho nebo jeho zákonného zástupce o charakteru onemocnění, zamýšlených diagnostických a léčebných postupech včetně rizik, o uvažované prognóze a o dalších důležitých okolnostech, které během léčení mohou nastat.

(5) Zadržení informací o nepříznivé diagnóze nebo prognóze je možné individuálně v zájmu nemocného dle úvahy a svědomí lékaře. V těchto případech by měl lékař, pokud nemocný neurčil jinak, informovat rodinné příslušníky pacienta nebo osoby jemu blízké.

(6) Lékař nesmí zneužít ve vztahu k nemocnému jeho důvěru a závislost jakýmkoliv způsobem.

§ 4

Vztahy mezi lékaři

(1) Základem vztahů mezi lékaři je vzájemně čestné, slušné a společensky korektní chování spolu s kritickou náročností, respektováním kompetence, a přiznáním práva na odlišný názor.

(2) Lékař v zájmu své stavovské cti i s ohledem na pověst lékařské profese nesmí podceňovat a znevažovat profesionální dovednosti, znalosti i poskytované služby jiných lékařů, natož používat ponižujících výrazů o jejich osobách, komentovat nevhodným způsobem činnost ostatních lékařů v přítomnosti nemocných a nelékařů.

(3) Lékař kolegiálně spolupracuje s těmi lékaři, kteří současně nebo následně vyšetřují či léčí stejného pacienta. Předává-li z důvodných příčin nemocného jinému lékaři, musí mu odevzdat zjištěné nálezy a informovat ho o dosavadním průběhu léčby.

(4) Lékař je povinen požádat dalšího nebo další lékaře o konzilium vždy, když si to vyžádají okolnosti a nemocný souhlasí. Je právem lékaře navrhnout osobu konzultanta. Závěry konziliárního vyšetření mají být dokumentovány zásadně písemnou formou a je povinností o nich informovat nemocného, se zvláštním důrazem tehdy, pokud se názory lékařů liší, a je právem lékaře vzdát se dalšího léčení, pokud se nemocný přikloní k jinému názoru konzultanta.

(5) Lékař musí svou praxi vykonávat zásadně osobně. Zastupován může být jen dočasně, a to lékařem vedeným v seznamu České lékařské komory a splňujícím potřebné odborné předpoklady.

§ 5

Lékař a nelékař

(1) Lékař spolupracuje se zdravotními pracovníky vyškolenými v různých specializovaných činnostech. Pověří-li je diagnostickými nebo léčebnými úkoly a dalšími procedurami, musí se přesvědčit, zda jsou odborně, zkušenostmi i zodpovědností způsobilí tyto úkony vykonávat.

(2) Lékaři není dovoleno vyšetřovat nebo léčit s osobou, která není lékařem a nepatří k zdravotnímu personálu. Tyto osoby nesmějí být přítomny ani jako diváci při lékařských výkonech. Výjimkou z uvedených zásad jsou osoby, které se u lékaře vzdělávají, nebo pracují v lékařských oborech a dalších osob, s jejichž přítomností pacient souhlasí, pokud není lékařsky zdůvodněných námitek. Závěrečná ustanovení

§ 6

Účinnost

Tento Stavovský předpis č. 10 - Etický kodex České lékařské komory nabývá účinnosti dne 1. 1. 1996.

Zpracovalo kolegium primáře

Schválil: prim.Dvořáček

V Červeném Dvoře, dne 21.11.05

Pracovní manuál PL ČD - Etický kodex terapeuta